

Datum
2021-10-08Diarienummer
2021-11087-2Mottagare
Justitiedepartementet
103 33 STOCKHOLMEr referens
Ju2021/02070

Betänkandet En ny lag om ordningsvakter m.m. (SOU 2021:38)

Avsnitt 10.15.3 Kravet på medborgerlig pålitlighet

Säkerhetspolisen välkomnar förslaget att kravet på medborgerlig pålitlighet i lagen (1974:191) om bevakningsföretag tas bort. Den nya ordning som föreslås för prövning av laglydnad och lämplighet i övrigt ger en mer ändamålsenlig godkännandeprövning för personal vid auktoriserade bevakningsföretag samtidigt som Säkerhetspolisens förutsättningar för att skydda Sveriges säkerhet förbättras. Säkerhetspolisen instämmer i utredningens motiveringar och resonemang och vill i detta sammanhang särskilt understryka några av dessa.

Enligt Säkerhetspolisen ska registerkontroll enligt säkerhetsskyddslagen (2018:585) vara förbehållen för de situationer då den motiveras av hänsyn till Sveriges säkerhet. En registerkontroll enligt säkerhetsskyddslagen utgör i normalfallet ett led i säkerhetsprövningen av en person som genom anställning eller på något annat sätt ska delta i säkerhetskänslig verksamhet med placering i säkerhetsklass. En registerkontroll föregås av en grundutredning som syftar till att klarlägga om en person kan antas vara lojal mot de intressen som skyddas i säkerhetsskyddslagen och i övrigt pålitlig från säkerhetssynpunkt. Vid grundutredningen ingår att beakta omständigheter som kan antas innebära sårbarheter i säkerhetshänsende, exempelvis missbruk, ekonomi, familjeförhållanden och kriminella kontakter. Denna typ av åtgärder för att få personkännedom om den kontrollerade är enligt Säkerhetspolisen centrala vid bedömningen av en persons lämplighet.

Kravet på medborgerlig pålitlighet kontrolleras idag genom att uppgifter enligt 3 kap. 14 § tredje stycket säkerhetsskyddslagen hämtas, jfr. 4 § lagen om bevakningsföretag och 10 § förordningen (1989:149) om bevakningsföretag m.m. Säkerhetsskyddslagen skyddar dock inte samma intressen som lagen om bevakningsföretag vilket begränsar nyttan med registerkontrollerna som underlag vid länsstyrelsens godkännandeprövning.

Datum
[2021-10-08]

Diarienummer
2021-11087-2

Säkerhetspolisens uppdrag är avgränsat till i huvudsak kontrapionage, kontraterrorism, författningsskydd, säkerhetsskydd och personskydd. Det innebär att de uppgifter som behandlas med stöd av lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalogens område och lagen (2019:1182) om Säkerhetspolisens behandling av personuppgifter och som hämtas vid registerkontroll i normalfallet inte omfattar exempelvis uppgifter om kopplingar till grov organiserad brottslighet.

Personal vid auktoriserade bevakningsföretag som deltar i säkerhetskänslig verksamhet behöver, oaktat att registerkontroll enligt säkerhetsskyddslagen sker som en del av godkännandeprovningen, genomgå säkerhetsprovning. Innebär deltagandet ett krav på placering i säkerhetsklass ska dessutom en registerkontroll göras som en del av säkerhetsprovningen. Utredningens förslag innebär inte något hinder för personal vid bevakningsföretag att efter godkänd säkerhetsprovning delta i säkerhetskänslig verksamhet.

Enligt säkerhetsskyddslagen gäller, mot bakgrund av det integritetsintrång som bland annat registerkontrollen innebär, ett uttryckligt krav på restriktiv tillämpning i fråga om placering i säkerhetsklass av anställningar eller annat deltagande i säkerhetskänslig verksamhet. Det framstår inte minst mot den bakgrunden som en lämplig ordning att enbart personer som faktiskt ska delta i säkerhetskänslig verksamhet blir föremål för registerkontroll enligt säkerhetsskyddslagen.

Säkerhetspolisen har tidigare påtalat att konsekvenserna av den tidsfrist som gäller för länsstyrelsens godkännandeprovning blir att Säkerhetspolisen av tidsskäl tvingas prioritera dessa registerkontroller framför registerkontroller av personer som ska delta i säkerhetskänslig verksamhet. Det innebär att verksamhetsutövare kan tvingas avvakta i rekryteringar och andra förfaranden som kräver placering i säkerhetsklass. Att kravet på medborgerlig pålitlighet tas bort innebär därför att Säkerhetspolisens förutsättningar för att skydda Sveriges säkerhet förbättras.

Avsnitt 10.15.5 Fristen för länsstyrelsens godkännandeprovning

Utredningens förslag att kravet på medborgerlig pålitlighet tas bort innebär att Säkerhetspolisen inte längre kommer att behöva prioritera registerkontroller inför godkännande av personal vid auktoriserade bevakningsföretag framför registerkontroller vid säkerhetsprovning enligt säkerhetsskyddslagen. Säkerhetspolisen har i en hemställan till Justitiedepartementet tidigare pekat på de problem som orsakas av den nuvarande tidsgränsen om två veckor för slutförande av godkännandeprovningen (Ju2018/00154/L4). Även om det föreslagna skyndsamhetskravet enligt utredningens samlade förslag inte kommer att påverka Säkerhetspolisen vill myndigheten understryka vikten av att regelverket utformas på ett sätt som innebär att myndigheten tillåts prioritera sin verksamhet till skydd för Sveriges säkerhet.

Datum

[2021-10-08]

Diarienummer

2021-11087-2

Avsnitt 12.2.2 Lagen om bevakningsföretag

Säkerhetspolisen ser flera svårigheter med förslaget till övergångsbestämmelse till lagen om bevakningsföretag som innebär att äldre bestämmelser alltså ska tillämpas på godkännanden som meddelats före ikraftträdandet.

Enligt 3 kap. 14 § säkerhetsskyddslagen ska uppgifter löpande hämtas under den tid deltagandet i den säkerhetskänsliga verksamheten pågår. Som framgår av utredningen sker på motsvarande sätt uppföljande bevakning även under den tid som godkännandet för personal i ett auktoriserat bevakningsföretag består. Uppföljningen innebär en kontinuerlig bevakning av tillkommande uppgifter, så kallade spontanutfall. För närvarande är cirka 35 000 personer godkända för anställning vid auktoriserade bevakningsföretag i Sverige. Utredningens förslag innebär att Säkerhetspolisen på obestämd framtid skulle ansvara för uppföljning av registerkontrollen för dessa personer, oavsett om de deltar i säkerhetskänslig verksamhet eller inte.

Bortsett från att en sådan hantering skulle vara resurskrävande framstår det som mindre lämpligt att vilka uppgifter som kontrolleras och bedömningarna gällande de uppgifter som framkommer kommer att skilja sig åt mellan de som kontrolleras enligt äldre bestämmelser och det nya regelverket. Personal vid samma auktoriserade bevakningsföretag skulle med utredningens förslag kunna följas upp på olika sätt och i olika omfattning beroende på när godkännandet skett.

Som en konsekvens av förslaget kommer Säkerhetspolisen även fortsatt att behöva hantera överklaganden från personer vars godkännanden har återkallats eller begränsats. Denna uppgift är specifikt kopplad till myndighetens registerkontroller med anledning av lagen om bevakningsföretag då besvär rätt saknas vid säkerhetsprövning och registerkontroll enligt säkerhetsskyddslagen.

Säkerhetspolisen förordar mot denna bakgrund att uppföljningsansvaret för personal i auktoriserade bevakningsföretag som är godkänd enligt tidigare bestämmelser ska upphöra senast vid en av lagstiftaren fastställd tidpunkt. Därefter bör samtliga registerkontroller mot bakgrund av lagen om bevakningsföretag hos Säkerhetspolisen upphöra för att istället hanteras enligt de nya bestämmelserna av respektive länsstyrelse.

För det fall att Säkerhetspolisens uppföljningsansvar för personal i auktoriserade bevakningsföretag som är godkänd enligt tidigare bestämmelser fortsatt och under lång tid ska bestå anser myndigheten att ett tydligare lagstöd behövs för en sådan ordning, till exempel genom en tydligare hänvisning.

Datum

[2021-10-08]

Diarienummer

2021-11087-2

Övriga förslag

Säkerhetspolisen har inget att erinra mot utredningens övriga förslag.

Detta yttrande har beslutats av säkerhetspolischefen Charlotte von Essen.